

Loppuraportti

Persoonallisuuden ja kielellisten kykyjen ennustearvo työturvallista käyttäytymistä ennustettaessa

Tutkimuksen lähtökohta oli ennustaa työturvallista käyttäytymistä sekä teoreettisesti parhaiden psykologisten testien että aikaisempien empiiristen löytöjen (meta-analyysit) perusteella. Odotettavissa oli, että tunnollisuus on parhaiten turvallista käyttäytymistä ennustava persoonallisuuspiirre, mikä myös tässä aineistossa toteutui. Tavoite oli löytää mahdollisimman yksiselitteinen psykologinen profiili rekrytoinnin avuksi, jotta saadaan madallettua riskitasoa turvallisuuskriittisten rekrytointien suhteen.

Aineistoon saatiin yhteensä 132 kohdehenkilöä. Näistä henkilöistä kerättiin turvallisuuskäyttäytymisen arviointi Psyconin kehittämällä, strukturoidulla ja sähköisellä kyselylomakkeella, jonka heidän esimiehensä täyttivät. Asteikko oli kaikille kriteerimuuttujille 1-4 likert-asteikko, joista osa oli käänteisiä väittämiä. Lisäksi samoista henkilöistä oli henkilöarvioinnin yhteydessä kerätyt psykologiset testitulokset (persoonallisuus ja kykytestit), joita käytettiin ennuste- ja modeeraatiomuuttujina.

Analyysivaiheessa tehtiin korrelaatioanalyysi kaikkien tutkimusmuuttujien välille, faktorianalyysi kriteerimuuttujille sekä moderaatioanalyysi ennuste- ja kriteerimuuttujien välille. Ensin korrelaatiomatriisilla tutkittiin kaikki mahdolliset tilastolliset yhteydet, sen jälkeen faktorianalyysillä tiivistettiin kriteerimuuttujat (joita oli seitsemän) helpommin analysoitavaan muotoon ja sen jälkeen tutkittiin kielellisen älykkyyden moderoiva vaikutus muuttujien välisiin yhteyksiin.

Tutkimus löysi tilastollisen yhteyden henkilöarvioinnissa käytettyjen psykologisten testien ja turvallisen käyttäytymisen välille. Tulokset vahvistivat tunnollisuuden merkityksen turvallisessa käyttäytymisessä, mikä on havaittu myös aikaisemmissa tutkimuksissa. Tulokset toivat esiin myös riskinottohalun, sosiaalisen vetäytyvyyden ja narsismin negatiivisen vaikutuksen turvalliseen käyttäytymiseen.

Päätulos on se, että psykologisilla testillä voidaan ennustaa turvallisuuskäyttäytymistä molemmilla löydettyillä faktoreilla varsin hyvin. Erityisesti tunnollisuus ($r=.33^{**}$), narsismi ($r=-.24^{**}$) ja riskinottohalu ($r=-.24^{**}$) ennustivat turvallista käyttäytymistä, kun taas sosiaalinen vetäytyvyys ennusti kykyä kuunnella ja tarvittaessa muuttaa käyttäytymistään ($-.26^{**}$). Lisäksi älykkyyden moderoiva merkittävästi näitä yhteyksiä, mikä on huomioitava, kun piirteitä käyttää henkilöarvioinnissa.

Tutkimuksen perusteella työturvallinen käyttäytyminen voidaan lisäksi jakaa kahteen erilaiseen dimensioon, joista yksi liittyy toimintaan ja toinen oppimispotentiaaliin. Uutuusarvoltaan suurin löytö oli kielellisen älykkyyden persoonallisuuden ja turvallisuuden välistä yhteyttä moderoiva vaikutus, mitä ei tietävästi ole havaittu aikaisemmin.

Tutkimus vahvisti aikaisempia tuloksia siitä, että tunnollisuus on myönteinen persoonallisuudenpiirre ennustettaessa turvallista työkäyttäytymistä. Päätelmä on kuitenkin ollut liian yksinkertainen, sillä aiempi tutkimus ei ole huomionnut moderoivia efektejä ennusteissa, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa tunnollisuuden ja muiden piirteiden ennustekykyyden. Käytännössä tutkimus vahvistaa sitä havaintoa, että monimenetelmäinen henkilöarviointi on paras tapa ennustaa turvallista työkäyttäytymistä.